

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.
Un número 10 cèntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin á la Redacció, se'n donará compte en lo Setmanari

Any 4.º

Diumenge 23 de Maig de 1897

Núm. 162

SECCIÓ GENERAL

Lo sistema tributari y 'l Catalanisme

I.

Un notable discurs llegí darrerament en la Academia de Jurisprudencia y Llegislació, son president y respectable amic nostre don Joan J. Permanyer. En aquest discurs, son autor, ab aquella claretat de judici, decisió y fermesa que tots li reconexem, s' ocupá dels vicis del actual sistema tributari, no precisament com podria suposá 'l lector, donada la tessitura d' examena de treballs, pera lluhir la dialéctica de un crítich de oposició ó 'l talent fressós de certs diputats aspirants á ministre, sinó perque afirmada la necessitat de la reforma y deduhintse lògicament los poderosos motius que la exigessen dels vicis exposats, aparegués justificada la bondat dels principis en que s' fundaria 'l nou sistema que proposá y que no és altre que 'l preconisat pels regionalistas catalans en la Assamblea de Balaguer celebrada l' any 1894. Y tota vegada que las bases exposadas per En Permanyer, en la esfera elevada de les idees, sent més acordes ab los principis de la justícia absoluta, importarian á la vegada la rectificació més completa dels grossos defectes de nostre actual sistema de contribucions, que sembla fet aposta pera fomentar las aspiracions violentas del socialisme y de son bras dret l' anarquisme prácticich, judicam de cabdal interés la difusió de aquellas doctrinas.

Tart ó d' hora, més d' hora de lo que molts se pensen, hem d' arribar á son establiment, perque exas doctrinas que no son pas privativas dels catalanistas, si aquestos las predicen en lo circulo de la propaganda pacífica y sobre tot honrada, y esperan ferlas prevaler per la lley de la rahó y del convenciment, n' hi ha d' altres que pretenen implantarles no reparant en medis y, cent voltas més radicals que nosaltres, creuen en ellas, no com á base de una organizació social estable y duradera, sino com á régimen provisional y perentori que'ns porte á solucions extremas, y en ellas salda'n la primera aurora de un pervindre que apar u.ópich é irrealizable.

Per desgracia, quan en mitg del indiferentisme dels temps que correm y del egoisme desconsolador de la societat moderna, s' axeca la veu sensata d' algun pensador, mal avingut ab las disbauxas y las prostitucions de la política y ab lo rebaxament y corruptela de las instituciones sociales, á predicar ab fé y entusiasme la necessitat de una reforma, solem estóicament arronsar las espatllas y raras vegadas aquella veu perduda troba un eco caritatiu que la coreje.

Tots aplaudim generalment lo principi de la procedencia de la reforma per més que molts neguin encare la oportunitat de implantarla. Conseqüencia indispensable del mal que s' lamenta, de un absolutisme ó una oligarquia imperant, acceptam la existencia de la enfermetat, mes la majoria de la gent somriu excépticament devant de qualsevol recepta facultativa y, com si estiguéssim dempnats á una perdua irreparable, ab l' instint conservador de la cobardia refuig de probar la medicina. Una reforma y una restauració enclou la idea del treball, y l' egoisme es tant fondo que aquest treball tots l' esperan dels altres.

Es casi vulgar y per lo mateix molt extesa la creencia de que aquest egoisme tant fondo y aquella indiferencia tant arrelada es fatalitat inevitable de la mateixa neurostenia en que vivim; pero per comú que siga la creencia, en quant importa una afirmació absoluta la conceptuam equivocada. Lo dret á la vida no s' renuncia ni es renunciabile; y mentres lo malalt pugá, com se sol dir, anar tirant ó ab cambi de posició se l' entretinga, lo dret y ensemps lo deber de la defensa no arribará á exercitarse de una manera violenta.

Lo sensible, lo verament lamentable, és lo fet brutal de que la situació va extremantse. Lo nombre dels

descontents se suma ab horror al nombre dels oprimits y es de temer que 'l dia no llunyá en que las escolas doctrinarias s' hagen convertit en escolas radicals, cambiats los procediments indirectes de propaganda ab procediments directes d' acció, lo que s' veya possible dintre d' una evolució tranquila hage d' esser obra de una revolució monstruosa.

Ab sobrada rahó comensava En Permanyer son discurs fent constar la existencia de lo que hem anomenat nosaltres l' instint de la cobardia y que calificá en cultas paraulas de gran error del nostre temps. «Un dels grans errors del nostre temps—deya—del que la veu potent de intelligencias privilegiadas no alcanza á emanciparnos, se xifra en la creencia de que no es possible, ó quan menos convenient, un cambi radical en los organismes y modo de ser de la societat moderna.»

Certament que ni las transformacions políticas ni las evolucions socials son obra de un dia y que per solít, per ferm que siga 'l punt d' apoyó que demanava Arquimides, la palanca tarda més á fabricarse, y fins hem de donar gracias á la divina Providencia que ha establert tan sabiament aquexa lley biológica de la historia: lo contrari implicaria una inestabilitat inconcebible en la vida colectiva y las societats foren joguina dels instints de las multituds.

Més lo cert es, repetim, que la reforma s' acostá y que, com nos deya En Permanyer, es inevitable «perque trencada l' armonia entré l' orde polítich y l' económic, l' orde social producte d' exos dos factors ha perdut l' equilibri.»

Avuy die y en lo que vá de segle, los impostos s' han multiplicat y van agravantse y es ben sapigut que un cop establerts son una sangonera; difícilment se suprimeixen mentres no s' tinga la seguretad de que no's ferá necessari son restabliment. Lo deute públich creix d' una manera pahorosa y ab ell farém un llegat á la generació vinenta que no estará pas en armonia ab los progressos que poguem trasmétrel; prescindint per altra banda de la consideració valiosa de que 'l progrés porta en sí novas necessitats que com á tals forsosament han de satisferses.

Pot dirse de la societat de que formem part, que no dexa cap acte de relació en la vida que no 'l subjecti á la tributació ab tal que sia no més que oviador pels ulls del Estat. No 'ns entretindrem avuy á demostrarho; (1) es un fet innegable y es un fet injust, com veurém un altre dia: de las mallas de la tributació ningú s' en escapa.

May com are h'uria pogut en Girardin pronunciar la célebre frase que 'ns sembla apropiada al final d' aquestes ratllas; es precís elegir entre la revolució social y la revolució fiscal.

P. F. V.

(1) Los temps de la decadencia romana podrian compararse ab los actuals, baix aquest punt de vista. Véigis, sinó, lo que diu de ells un historiador economista: Los súbdits de Roma no podian naxer, casarse ó morir, treballar ó captar, heredar ó adquirir, vendre, transportar ó possehir, en qualsevol forma que fos, tenir cavalls ó gossos, sense entrar en comptes ab los agents del tesor públich. Tot axó apart dels monopolis sobre 'l comerç d' un gran nombre d' articles, y may cap societat se vegé tant apremiada, per modos tant complicats y diversos, com la societat romana, sent aquesta una de las causas de sa decadencia y ruina. *Passy, Diction. de l' Economie politique.*

Dos paraules y prou

Va dir *El Norte* parlant dels catalanistes, que aqueixos prescindexen de la Religió y son traidors á Deu.

Nosaltres várem justificar, ab lo text de la Basa primera de l' Assamblea catalanista de Manresa, que axó no es veritat.

No insisteix *El Norte* en la seva primera afirmació, y en cambi califica d' heterodoxa la Basa citada de Manresa.

Responém y demostrém nosaltres que *El Norte* enten dita Base al envés; y 'us diu que no s' pot ne-

gar que la nostre contestació está informada per un criteri recte y católich, pero que no ho están los principis catalanistes.

¿Com pot esser axó, si fins ara no hem tractat d' opinions propies, sino dels principis catalanistes en quan fan referencia á la Religió?

Ja várem dir y repetim que no era 'l nostre propòsit entaular polémica ab *El Norte*. Ja estavem convenuts per endavant que no fundaria en los principis de la lògica la seva argumentació. Si volguéssim usar de la seva artificiosa dialéctica, no 'ns seria gens difícil probar que 'ls carlins, per lo que no han dit y per lo que no han fet, han incorregut en les censures del *Syllabus*, y fins que no son carlins.

Que 'ls catalanistes no han parlat de la llibertat de cultos: donchs, si no n' han parlat, es clar com la llum que no han incorregut en les censures del *Syllabus*. Que li sembla á *El Norte*, que de la Basa de Manresa s' en desprén que 'ls catalanistes volen la separació de la Iglesia y l' Estat: donchs, li sembla malament y la Basa de Manresa afirma lo contrari.

Y axís, per l' estil, es tota la seva demostració.

Pero encara fa més; la seva passió de partit arriba fins al extrém d' assegurar que nosaltres hem confessat que dintre la agrupació catalanista hi havia homes de males idees. Qui ho vá afirmar vá esser *El Norte*; y responent á la seva afirmació nosaltres várem observar que d' haverni ells eran las censurables, no la agrupació catalanista. Y aquesta era la resposta que corresponia; donchs no volíam, ni podíam negar la possibilitat de que axis fos, com té la pretensió ignocent de ferho l' articulista de *El Norte* respecte del partit carlí, al quin compara irrespectuosa é irreverentment, per més que vulga escusarsen, nada menos que ab la metexa Iglesia.

Que 'ls lliberals sempre parlan del Bon Pastor y s' oblidan de la infinita justícia de Deu. No ho volém saber si 'ls lliberals ne parlan ó no 'n parlan; á nosaltres nos basta saber que qui 'n parla es la Iglesia. Y perque 'ls catalanistes no oblidem la infinita justícia de Deu, es per lo que no volém fer servir á la Religió com arma de partit, es per lo que no volém valernos de la Religió en benefici y profit de les nostres idees polítiques. Los catalanistes no hi traficcan ab la Religió, y tinga *El Norte* la seguretad de que la Justicia divina no será á nosaltres á qui trobará mercadejant en lo temple del Senyor.

Y ara, pera acabar, li dirém, que prou se coneix que *El Norte* no té per objeete predicar la fé; pero que tampoch es lluytar ab los enemichs de la fé, atacar en nom de la Religió, ni desde la trona, ni menos desde les columnes de un periódich polítich, á una agrupació política que res ha dit ni ha obrat contra la doctrina de la Iglesia.

J. B. y S.

DISCURS

llegit en los Jochs Florals de Barcelona del present any, pel mantenedor

D. Miquel S. Oliver

(Acabament)

De modo que si allavoras, ab pobles diferents, ab organizacions autonómicas y lliures, ab llegislacions separadas y ab llenguas diversas, la monarquia formava un conjunt numerós y podia anomenarse senyora de dos mons; y si are eixa monarquia, després de reduhir á pols las varietats nacionals, gasta totas sas forsas en aguantarse dreta... diguéme vosaltres l' avench fondíssim que separa aquella unitat forta d' aquesta unificació encogida, tant opressora per las parts com fluixa y esfondradissa per lo conjunt. Per aixó, segur de la santedat de la idea encarnada en los Jochs Florals, si jo tinguésses prestigi per ferho, vos pregaria que no deixessen la dressera empresa, caminant ab l' ardiment que vessa de vostres cors; vos pregaria

ambé que no deixeseu prescriure la reivindicació de la vostra personalitat, seguintla ab major temperansa, pero també ab major fermesa que may. La restauració de las lletras y del geni de Catalunya se troba en un moment de tránzit; surt de la adolescencia pera entrar en la edat de la reflexió y de la forsa. Y axó l'ha de portar dretament al domini de si meteixa y á la augusta serenitat que dona á l'ánima dels pobles lo coneixement de sos drets y de sa potencia. Com més segur s'está de la una y dels altres, ab major repos, y, per lo tant, ab major eficacia s'fan valer y respectar. Y si axó no basta, y qualsevol de fora ó de dintre esparvera la gent fent veure antagonismes en las diversitats, pitjor per ells. Un jorn caurán sas cataratas y serán ells los convinguts. Un de mos conterranis obrí la reforma cubana ab cert coratje fins llavors may sospitat entre 'ls polítichs del centre. Guardaren matarlo á ungladas per aquella iniciativa tant á repel de las tradicions de doscents anys; avuy, molts fariseus, guardan matarlo altra volta, porque sos projectes, concebuts de cara á la oposició que havian de trobar, eran poch amples y expansius... La restauració catalana tindrà també—més clar: ja comensa á tenirlos,—sos profetas á posteriori desus-dits.

Perdonéu si m'he anat estenguent més de lo que vosaltres y jo desitjarem. Acabaré tot seguit. Més avans de pendre comiat de la Reyna gentil en qui reverenciem avuy la magestat de la Patria, la puresa de la Fé, la forsa divina de l'Amor; avans de pendre comiat de tots vosaltres endressaré dos mots de salutació á eixa terra bonamada ahont m'he vist honorat de modo que no té agraument, ni torna, ni correspondencia possible. Foraster encara que germá, no rull tornarmen á la fosca merescuda de que m'havet tret, sens dirvos á cor obert las impresions que m'exaltan de goig y d'esperansa. La coral rebuda ab que m'havet confós, sols té un comensament de paga en la sinceritat absoluta, sacramental, de lo que vaig á jurarvos. Es comú y de tots los dias, que l'home públich, l'escriptor de nota ó 'l simple *cunero*, una volta aquí, tot brindant en un dinar ó afalagantvos desde un escenari, se desfassin en admiració natural ó strafeta, cantant las excelencias de Catalunya y d'aquesta ciutat magnífica. Vos parlan de la industria, del bosch de xemeneyas que cobreix la plana, del vostre esperit treballador, de fábricas y telers y llansadoras, d'enclusas y malls, d'edificis y estátuas; pero tot seguit, mancats de llógica, vos convidan y empenyen á disoldres com á poble y á dimitir la vostra personalitat. Y fins y tot ab frecuencia, en las conversas íntimas, tot ho troban bé exceptuant el *carácter catalán*. Puig jo que no soch *cunero*, gracias á Deu; jo que si no valg ni represento res en aquest mon, no vinch per altra part á fer capta de vots, me permetré capgirar avuy radicalment las costums dels visitants. Jo no vos cansaré las orelles ab l'elogi tret d'una guia ó recitat ab l'ajuda d'apuntador; jo no parlaré ni de las fábricas, ni de las xemeneyas, ni de la *culta Barcelona*, ni de la *industriosa Catalunya*. Jo, al contrari, vos juro per la Patria, per la Fé y per l'Amor que aquí nos convocan y aplegan, vos juro que no es l'efecte, es á dir, que no son las apariencias materials de la vostra grandesa lo que m'admira, sino la causa íntima d'eixa grandesa, la front d'hont brolla eix doll de abundancia, lo *carácter catalá*, precisament, tant menysprehat y fins aborrit per molts que judican las cosas á ran de terra. Si no fos un sacrilegi 'l pensarho y si en eixa proba no s'arrisqués tant com la vostra existencia, jo vos diria,—y no 'm dirigeixo als catalans convensuts, me dirigeixo més bé als tímids, als retrets, fins als adversaris,—jo vos diria:—Sí, deixeu d'esser *vosaltres*, despulleuvos de vostres hàbits, perdeu lo nom de catalans, aborriu las vostras tradicions, barrejeuvos y rebarrejeuvos en la massa grisencia de las multituds sens ánima y dels pobles sens fesomia, abdiqueu de la vostra personalitat, trepitjeu, en fi, lo vostre carácter y llavors veureu á la volta de pochos anys que 'n queda d'aquestas fábricas, d'aquestas industrias y del brill de civilisació que vos enrevolta. Volguer conservar eixos dons y virtuts al mateix temps que se vos aconsella borrar y suprimir vostre natural, es volguer conservar las flors y 'l fruyt de l'arbre arrencant d'una tirada sas arrels. Jo no vos alabo lo fruyt ni las flors, sino las arrels sacratíssimas, ahont tot s'inclou y tanca en misteriosa potencia. Expressió d'eix natural es la llengua catalana per qual custodia foren restaurats los Jochs Florals; guardemla, donchs, com avuy pera vessar y treure endefora l'esperit de Catalunya. ¿Qué hi val lo concepte d'extensió ni'l número dels que la parlan? ¿Qué hi val la dignitat académica ni la noblesa dels mots purgats per los humanistas, contra l'efecte difusiu de la parla propia, la parla del bressol, de la oració, del amor y del darrer adieu? ¿Qué hi fan l'escarni de la ignorancia, los desdenys del burocratisme, l'es-

tulta calificació de *dialecte*? Que ho fos encara, que li maucassen y tot las obras capdals de la nostra literatura, que hagués deixat d'extremir los ecos sagrats de la Grecia ab lo crit dels almogàvers y de retronar per las calcigadas arenas de Bogia ab la inflamada predicació de Ramon Lull; que no s'hagués tenyt com la primera de las llenguas hispánicas en la celistia matinal del renaixement pagá; que no hagués servit de motllo als furs respectables, á las lleys de la llibertat de cinch pobles, á lo franch parlar dels nostres Reys, y ni axó bastaria per allunyarlos d'ella. ¿No hi ha un exemple altíssim de la exaltació d'eixas parias, encara las més rónegas y humils, si un ideal las encén y reanima? Lo mon se va veure transformat pera 'l cristianisme y lo primer instrument d'eixa transformació fou, no un gran idioma de academia, sino una proba barreja sirio caldaica, malmirada de tots. En eix dialecte Deu va tenir un col-loqui ab la humanitat; en eix dialecte fou la humanitat rejuvenida y baptisada en foch y en esperit; en eix dialecte brollá lo riu immortal del sermó de la Montanya.—Grans mercés á tots.

HE ACABAT.

Sr. Director de LO GERONÉS.

Gerona 14 de Maig de 1897.

Molt senyor meu y distingit amich: Havent lo periódich carlí de la present ciutat, *El Norte*, cregut convenient parlar en son nombre corresponent al dia 12 del actual mes del resultat de las últimas elecciones, emitint respecte de lo ocorregut ab una candidatura conceptes enterament inexactes y pera mí y mos correligionaris ben poch falaguers, creguí oportú dirigirli una mesurada carta que s'ha negat á publicar, donant per excusa lo propósit que diu té format de no sostenir discussions ni moure fressa. Y, com que axó no es més que un pretext pera que sos llegidors lo cregan carregat de rahó, quan lo que ha demostrat es que obra ab la més insigne mala fé, he de meréixer de la bondat de vosté que 'm fassa lo favor de concedirme un lloch en las columnas de son il·lustrat setmanari, á fi de que, insertant en ell dita carta, lo públich pugua apreciar la rahó que m'assisteix enfront de la grollera malicia ab que *El Norte* procura tenir enganyats á sos llegidors respecte d'aytal assumpto.

La carta diu aixís:

«Gerona 12 de Mayo de 1897.—Señor Director de *El Norte*.—Muy señor mio y de mi más distinguida consideración: Confianza en su rectitud é imparcialidad, espero tendrá V. la bondad de dar cabida en las columnas de su ilustrado periódico á las presentes líneas que le dirijo con el doble objeto de dar gracias á cuantos me honraron con su sufragio en las últimas elecciones, y al mismo tiempo rectificar algun concepto, á mi ver completamente inexacto, que acerca de este mismo asunto emite ese periódico en su número correspondiente al dia de hoy.

«Por lo que se refiere á la primera parte de dicho objeto, cümpleme manifestar públicamente mi más profundo agradecimiento á los muchos electores que desde distintos campos políticos, y sobre todo desde el campo neutral á que en gran número van retirándose cada dia los que están ya cansados de la estéril lucha de los partidos, han tenido á bien favorecerme con su honrado é imparcial sufragio. A todos quedo altamente reconocido, pudiendo asegurarles que solamente deseo tener ocasión de corresponder debidamente á las sinceras muestras de alta estimación con que se han servido distinguirme.

«Y respecto de la segunda parte de aquel doble objeto, he de decir á *El Norte* que se equivoca por completo al asegurar que me he llevado un grande desengaño porque algunos integristas hayan dejado de votar mi candidatura. Mis amigos estaban en entera libertad de dar su voto á quien mejor les pareciere, en primer lugar porque la agrupación integrista, como tal, no tomó parte en la campaña, y además porque á ninguno de mis correligionarios habia yo pedido su voto, á pesar de lo cual me lo dieron en su inmensa mayoría. Lo que hubo fué que, como no entraron colectivamente en la combinación general, hicieron individualmente la combinación que mejor les plugo, resultando de ello multitud de combinaciones que contribuyeron quizás al fracaso de mi elección. Mi derrota fué, por consiguiente, naturalísima y por mí prevista, y así comprenderá *El Norte* que no he debido tener ni he tenido desengaño alguno.

«En lo que se equivoca grandemente *El Norte* es en aquello que dice de que, para los integristas, la guerra al carlismo es lo primero, y que, puestos á escojer entre D. Carlos ó el petróleo, obtiriamos por lo segundo. No: eso es completamente falso. Lo cierto es que, puestos en tal alternativa, nos quedariamos sin lo uno ni lo otro. Esta es la pura verdad.

«Después de todo, reconozco *El Norte* que, á pesar de mi derrota, ha sido grande el triunfo moral por mí alcanzado, y confiesa paladinamente que la lucidísima votación que he obtenido es prueba inequívoca de las simpatías de que soy objeto en este mi distrito electoral. En efecto, asi es como lo asegura *El Norte*; y acerca de ello me permitiré hacerle una observación, con que daré fin á mi carta.

«¿Sabe *El Norte* á qué es debida la simpatía que el han visto hácia mi insignificante persona? Pues, no lo dudando, es debida tan sólo al carácter que en mi reconozco de católico enteramente desligado de todo compromiso y de afección de bandera política; y acerca de esto me permito sériamente su atención, lo propio que la de todos sus lectores correligionarios. Eso prueba evidentemente que la mejor manera de trabajar en favor de los intereses morales y materiales de la sociedad, es hacerlo independientemente desde el campo en que el católico no siente cohibida su acción por las exigencias mal llamadas disciplina del partido. A ese campo deben acudir los católicos para trabajar fructuosamente en la defensa de los intereses religioso-políticos que han de salvar al mundo.

«El dia en que los carlistas se convenzan de ello y se desistan de dejar á un lado las cuestiones dinásticas, los derechos de aquel pretendiente, las intransigencias de forma, y entren en el camino que en su sabiduría y alta autoridad ha señalado el Papa, aquel dia la unión de los carlistas será un hecho y no podrá decirse, como ahora se dice, que el partido carlista es la rémora y el primer estorbo de aquella unión por el Papa tan insistentemente ordenada como en general poco obedecida.

«Quiera Dios que esto sea pronto y que la lección de las últimas elecciones sirva de poderoso estímulo para que hagamos lo posible para obtener otra vez aún mejor resultado.

«Anticipándole las gracias por la inserción de estas líneas me complazco, señor Director, en ofrecerme de V. atento afmo. servidor *in cordibus Jesu et Mariae Immaculatae* Q. B. S. M. JOAQUIN FABRELLAS AGUSTÍ.»

Are podrá veure 's clarament si la anterior carta era para promoure discussions y menar fressa, ó si *El Norte* fa en aquesta qüestió, com acostuma, la figura.

Donantli per endevant las més grans mercés, oferto, senyor Director, aquesta ocasió pera oferir com á bon catalenista, católich y regionalista, de vós afectíssim amich y servidor Q. B. S. M.

JOAQUIM FABRELLAS.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—Sessió del 19 Maig.—(2.ª convocada)—Reunits baix la presidencia del senyor Alcalde sis concejals prengueren los acorts següents, després de llegida y aprobada acta de la anterior:

Aprobar comptes per valor de pessetes 5,188'88.

Rebre 15,000 carreus per'empedrats, adjudicats á don Lluís August.

Adjudicar lo concurs pera l'adquisició d'altres 15.000 don Joan Bové per 1,542'75 pessetes.

Passar á la Comissió Central una proposició demanant s'adquireixin tres impermeables pels empleats dels cotxes dels mossos.

Nombrar procurador del Ajuntament, perquè 'l representi lo plet ab apelació en l'Audiencia del territori, á don Miquel Pons y Pons, per haverse donat de baixa'l nombrat anteriorment don Manel Rovira.

Contestar afirmativament á la comunicació del Comandant de la Guardia Civil, sobre si podria disposar de la quantitat de pessetes ab que subvenciona lo Ajuntament al Cos, en lo pagament d'arrendament, en cas de cambi de local.

Ampliar per dos mesos més el plasso durant lo quin se prestat sos serveys l'escribent temporer don Joaquim Puig.

Tenir en la próxima sessió sobre la taula los antecedents del plet del Ajuntament ab la societat *La Aurora*.

Lo «Centre Catalanista» d'aquesta Ciutat ha comensat á partir entre las Asociacions regionalistas, periódichs y delegats las conclusions aprobadas per l'Assemblea celebrada en aquest capital lo dia 25 d'Abril últim. Preguem als senyors delegats que procurin fer corre los exemplars de la esmentada fulla y, al mateix temps, que donguin avis, en cas de no rébrerls per suferir extravio.

—Dijous passat va contraure matrimoni nostre amich lo ginyer del Ajuntament don Pere Ramió v Saura, ab la simpática senyoreta donya Dolors Servitja. Rebi la jove parella nostre cordial abraçament.

—Diu un periódich local que, no havent acceptat l'Ajuntament d'aquesta Capital l'augment d'onze mil pessetes que en el cupo de consums ha senyalat la Direcció de Contribucions per 'ls tres próximos anys económichs, desde Juny próxim quedaria la Hisenda encarregada del cobro de dit impost y que una de las primeras midas que portará á cap será la de situar los fiels als límits dels barris del Carril, Carme y Pedret, á quin fi s'ha fet ja los oportuns estudis. Fins ara, res s'ha comunicat al Ajuntament d'aquest assumpto.

—Lo il·lustrat setmanari regionalista *L'Oloti*, repartit son número del diumenge passat la lámina quarta de son artístich.

—Diu un corresponsal d'un periódich, desde Madrid: que dels dos mil inútils per curts de talla ó defecte físich visible que ha en tota Espanya en la quinta d'enguany, 1,400 son d'Andalucía.

rias y 'ls 600 restants de las demés provincias. Se véu que de poch servirán per' aquella provincia las novias disposicions dictadas en materia de quintas y que en ella pot més lo caciquisme que la llei.

—La Associació dels Coros d' En Clavé ha acordat verificar durant lo mes que vé la projectada excursió a las provincias vasconavarras. Lo dia 27 se celebrará un festival á Vitoria, y el dia 29 altre á Pamplona.

—En lo vinent mes de Juny se celebrará una peregrinació á Montserrat ab objecte d' inaugurar lo primer Misteri de Dolor del Rosari monumental.

—En la vineta setmana se veurán devant la Comissió mixta de reclutament los expedients dels xicots dels reemplassos de 1897, 96, 95 y 94 de las poblacions següents:

Dia 24.—Santa Pau, Sant Privat de Bas, Sant Llorens de Campdevánol, Caixans y Camprodón.

Dia 25.—Ripoll, Guils, Isóbol, Caralps y Ger.

Dia 26.—Ogassa, Llosas, Pardinas, Alp, Bolvir, Campellas y Gombreny.

Dia 28.—Puigcerdá, Ribas, Ripoll (Parroquia), Freixanet y Sant Cristófol de Campdevánol.

Dia 29.—Sant Joan de las Abadesses, Palmerola, Llívia, Molló, Setcasas y Vidrà.

—Copiém de *La Renaixensa*.

«S' ha publicat en elegant volúm un *Anuari de la Universitat Literaria de Barcelona*, que conté curiosas y útils noticias de carácter històric y estadístich respecte á las Facultats y Escuelas Especiales en la Universitat y en altres punts de dita ciutat, del restant de Catalunya y de Mallorca; conté també numerosos datos de las Juntas provinciales d' Instrucció pública de Catalunya y de la important Biblioteca universitaria.

Pero lo que dona un especial interés al tomet de que parlém, lo que més l' avalora, es un notabilíssim treball que precedeix del docte Catedràtic don Joseph Balari y Jovany, relatiu á la historia de la Universitat. Servintli de fonts á sas disquisicions históricas las deliberacions y dietaris del Consell barceloní, apunta 'l doctor Balari 'ls antecedents de lo que ab lo temps sigué *Studi general* de Barcelona; descríu atractívols cuadros de costums de las épocas á que 's refereix; relata la definitiva fundació del *Studi*, en un solar que 'l Consell cedí en lo lloch de la Rambla, anomenat Plassa dels Bargants y de la Palla, quina primera pedra fou colocada ab ostentosa ceremonia 'l dia 18 d' Octubre de 1586, no donantse terme á la obra fins al 1559, ab tot y 'ls valiosos donatius que generosamente feyan alguns opulents ciutadans; explica la extinció per lo govern tiránich de Felip V de la Universitat barcelonina á la que substituí la de Cervera, mentres l' edifici d' aquella, ocupat per infanteria primer y cavalleria després, era convertit en *Cuartel de Estudios*; l' enderrocament de que sigué objecte en 1843 per necessitats d' urbanisació; lo restabliment de la Universitat en la Sala de Llotja, sa repentina extinció, las tentativas de tornaria á establir y restauracions parcials en diferents épocas; lo pensament al fi triomfant de la creació de la nova Universitat quina primera pedra de son actual edifici sigué posada en 22 d' Octubre de 1863, y quina inauguració oficial de son primer curs acadèmich, després d' algunas incidencias, tingué lloch lo primer d' Octubre de 1872.

A continuació dona 'l senyor Balari y Jovany curiosíssimas noticias sobre las antigas *Escoles majors* de Barcelona, centres d' ensenyansa de las arts lliberals abolits ab la creació del *Studi General*; explica 'l règimen á que aquest estava subjecte, acabant per fi ab la descripció de las festas religioas literarias y civils que s' hi celebravan.

Repetim que 'l treball del doctor Balari es instructiu y atractívol de debó; per lo que y per considerar molt profitosa 'l idea del *Anuari* desitjem que anyalment pugui fer una publicació consemblant la Universitat, de quina centre tantas probas né van sortint de que 's vol posar á la altura que sa missió exigeix, malgrat los entrebanchs que á totes las bonas iniciativas hi oposa la centralisació que 'ns domina.»

—Lo Centre Catalá de Mollet del Vallés ha traslladat son domicili al carrer de la Carretera, número 30.

—La notable revista *L'Atlántida*, al entrar en lo segon any de sa publicació, anuncia importants milloras, entre las quinas se conta la de publicar 12 planas de text y 32 de folletí de obras escullidíssimas y dels més eminentes literats.

—Ha mort á Alemanyá don Sebastiá Kneipp, rector de Voeishofen, inventor y propagador del sistema curatiu per medi de la aygua freda

—Dimecres, en lo Teatre de Novetats de Barcelona, s' estrená ab gran éxit la ópera espanyola *Artús*, lletra de don Sebastiá Trulló y Plana y música d' Amadeu Vives, los dos catalans.

—Ab motiu de las festas celebradas á Lleyda en honor del seu patró Sant Anastasi, ha tingut lloch l' acte del repartiment de premis del certámen públich convocat per la «Associació Catalánista» d' aquella ciutat.

Fou presidida la poética festa per lo tinent d' Alcalde don Ramon Aigé, qui pronunciá un petit discurs d' obertura, describint en brillants párrafos las glorias de la ciutat del Segre.

L' inspirat poeta don Magí Morera, després de dirigir al públich algunas paraulas, procedí á la lectura del discurs del President del Jurat, l' Excm. senyor don Victor Balaguer, que per circumstancias imprevistas no pogué assistir á la festa. Fa precedir aquest discurs lo senyor Balaguer, d' algunas frases de llohança ben merecudas per l' infadigable President de la Associació, senyor Renyé y Viladot y per los precursors del catalánisme en aquella ciutat, los senyors Pleyan de Porta, Ballester y Roca; s' ocupa en inspirats periodos de la literatura y llengua regionals y acaba condemnant lo separatisme que tant pertorba la tranquil·tat d' Espanya.

Lo secretari del Jurat, senyor Lamolla doná lectura á la Me-

moría reglamentaria, y acta seguit s' obríren los plechs dels autors premiats, resultant ésser guanyador de la Flor natural per sa poesia *La flor del lílir blanc* lo conegut poeta don Francesch Ubach y Vinyeta, qui elegí per Reja de la Festa á la distingida senyora donya Carme Casañes.

Lo primer accésit de la esmentada poesia s' adjudicá á don Jean Clapés; foren ademés premiats per haver obtat á altres temas, los senyors Joan Llorens, Pere Beleta y Gazull y Camilo Castells y guanyadors d' accésit la senyora donya Trinitat Aldrich de Pagés, y 'ls senyors Joseph Vancells, Jaume Oliveras, Joseph Eodó, Pbre., Manel Gimenez y Catalan y Enrich Arderiu.

Don Frederich Renyé y Viladot, doná fi al acte ab un excelent discurs, ple d' enlayrats conceptes en defensa de las reivindicacions catalanas.

La escullida y numerosa concurrència que assistí al acte, premiá ab aplausos tots los discursos y poesias que 's llegiren, sortintne extraordinariament satisfeta.

—La situació á Cuba y á Filipines no ha variat desde la anterior setmana. A la Península, la arribada del general Polavieja ha provocat algun accident, en nostre concepte de molta importancia pel pervindre de la política interior, y diem pel pervindre perque de moment les circumstancias que pesan sobre la nació li privan de produhir cap efecte immediat. Nos referim á la explicació donada en nom de la Reyna Regent per un periódich ministerial de la rebuda feta á Palacio á n' aquell general, rebuda en la quina la generalitat de la premsa de Madrid hi notá un constra palmari ab la fredor manifestada per tot l' element governant. La manera de apreciar lo fet es molt vária segons son los elements polítichs que 'l comentan, pera la seva gravetat no s' escapa á ningú per lo que 's afecta á prestígis que la lleislació vigent declara inviolables. Com la materia es perillosa, no 'ns entretindrem á buscarli 'l deslloigorador: prou que vindrá la ocasió de parlarne. L' únich que ferém notar es la inconstable prepotencia que exercixen á Espanya los oligarques dels partits ab la práctica del sistema parlamentari que aquí s' estila.

De les Corts, obertes lo die 20, se 'n parla molt poch. Tothom creu que no han sigut cridades més que pera sancionar los actes del Govern y pera donarli medis de fer diners, que molts ne necessita, y en quant á la oposició rabiosa dels sagastins, que s' anuncia, lo públich está convensut de que 's convertirá ab aygua de borrajes. Respecte á tornar á les Corts, los carlins no han resolt ni si, ni no; lo marqués de Cerralbo resoldrá quan hi haurán d' anar ó dexar d' anarhi.

Pero encara que les Corts no sien objecte de preocupació, ho son d' escándol. L' endemá meteix de funcionar, lo ministre d' Estat va argumentar á bofetades ab un Senador: consecuencia d' obrirles en aquesta época de l' any que les sangs fan mohiment. Pero tot s' arreglará.

Los propòsits que s' atribuían al president dels Estats Units s' han concretat per ara á demanar una quantitat pera socórrer als súbdits d' aquella república que patexen en la Gran Antilla fam y miseria. Com á n' aquest acte d' *humanitat* lo senyor Cánovas ha pensat no oposarshi, quedem en que no succehirá rés; sens perjudici de que un altre die, quan Mr. Mac-Kinley estiga ben al corrent de lo que passa á Cuba per lo que li esplicará l' enviat extraordinari que allí té, torni á buscarnos les passigoles.

Efectivament, lo Senat d' aquella República per 44 votos contra 14, ha votat lo reconexement de la beligerancia á favor dels insurrectes cubans. A les mans de Mr. Mac-Kinley queda donchs l' amohinaros.

VARIETATS

Una colecció empuritana

Si la industria cerámica en nostre país ha produhit en totes les épocas obras exemplars, motiu avuy d' admiració per la bellesa de sos colors y elements ornamentals, se deu sens dubte al llevat que trovaren ja en nostre terror tots los pobles que á la Iberia dominaren. Veritat es que cada un d' ells portá al mohiment productor peninsular los progressos fets per llurs industries, pero fins aixís, sols pot correspondrelshi la gloria d' haver obtingut la assimilació d' elements estranys als indígenes, disposats aquestos, donada la habilitat dels seus artesans y la perfecció de les seves manufactures, á la adoptació dels motius y medis d' embelliment propis dels pobles que figuraren com empori de la civilisació. En aquest cas se troba la terrissa empuritana, igual per la qualitat de la seva pasta á la saguntina tant celebrada per Plini y cantada per Juvenal y Marcial per la bellesa de les seves formes y la seva artistica ornamentació.

La situació especial de Empuries, son tracte freqüent y constant ab los fenicis, grechs, etruschs y romans, foren causa de que en la metexa se dessenrotllassen totes les industries y aprenguessen sos terrissers á imitar ab felís acert y desusada perfecció les obras d' altres paisos, que apreciém avuy com á produccions magistrals. D' aquí aqueix amplech admirable d' elements que s' observa en les pessas empuritanas, sia 'l que 's vulga l' estil ó gust que mostrin, y que algunas d' elles, com succeix ab les que 's distingexen per la seva ornamentació monocroma, súperin, segons opinió de distingits ceramógrafs, á les produccions heléniques y companianes, donchs, á més de la excellencia de la pasta, se recomanen per la fantasia original dels relleus ó les representacions figurades pels artistes en la superficie dels vasos. Es indiscutible la importancia que tenen aquesta classe d' obras, puig

ademés de representar totes y cada una d' elles un periodo singular d' esplendor de la cerámica espanyola de la antiguitat, augmenta son interés lo pertanyer á una comarca, á un poble situat en una provincia espanyola.

Si á Roma y altres ciutats foren buscades les obras executas á Empuries, y considerades com objectes artístichs, al alcansolsament de les classes riques, ha aumentat en nostres dies l' interés y l' estima en que se les té, per lo difícil que es adquirir-les, donchs sols se poden obtindre mediant treballs penoses, qu' exigexen inteligencia y destresa pera arrencarlos dels enterraments, ahont com derrera ofrena se depositaren, tribut á la memoria dels que foren.

Unicament alguns exemplars aislats, encara que molt recomanables, possehia fins fa poch lo Museu Municipal de nostre ciutat essent de playner aytal deficiencia si 's té en compte lo caracter de les produccions empuritanes y la situació d' aquella antiga ciutat en lo territori catalá. Convenia, donchs, omplir aquest buit, cada die més sensible, puig en poch temps s' han aumentat considerablement altres seccions d' aquell centre, y á n' aquest propòsit respon la importantíssima adquisició feta últimament pel municipi barcelonés constituída per un gran nombre d' exemplars trobats en los primers mesos d' aquest any en les excavacions que s' han fet prop de les muralles d' Empuries. En ella s' hi troban representades les varietats més notables que presenta semblant manufactura, donchs figuran entre les cinquanta pessas que forman la colecció, los tipos més escullits, de belles y elegantíssimes líneas, que com los *lekitos*, *calyx*, *holmos*, *phiale* y *guttus*, hermosament ornamentats, son mostra de la rica varietat dels vasos helens, usats en lo tocador de les dames empuritanes, en les habitacions, en les libacions y ceremonies del culte, ó que's collocaven al costat dels cadáveres en la seva última morada. Vasos y copas d' elegantíssimas formes, d' argila roja ó groguenca, decorats ab brillants barnissos negres ó foscos, que dibuxan sobre el fondo de la argila 'ls contorns de les figures y motius ornamentals ó be contribuexen á avalorar lo relleu, hi na en aquesta colecció, enriquida ab bon número d' unguentaris, un vas interessant que figura un auel ab gran fidelitat, y un capet d' etiop magistralment modelat, escassa y estranya producció de l' art que tant alt posaren los coroplastes y segel-layres romans.

Com intermig entre 'ls productes cerámichs y 'ls vidres trobats, en forma d' amforetes y grans de collar ab bellíssimes irisacions, figuran en aquest segon grupo tres notables unguentaris d' alabastre, pessas extremadament curioses, puig nos donan conexement d' altre de les materies vitrificables utilitzades pels antics.

Algunes monedes de bell relleu, quaranta una pessas de bronzo en forma de fibules, punxons, anells y brassalets, entre les quines crida la atenció un mirall, y també divuyt pessas treballades, de fusta y de ibori, tres cornerines, y dos arrecades y un anell d' or, completan l' interessant colecció, que ab bon acort acaba de comprar l' Ajuntament de nostra ciutat pera 'l Museu Municipal, ahont podrá servir pera l' estudi dels productes que tant honoran á l' art antich y contribuexen á justificar lo rellevant concepte de que gosá, com á centre importantíssim de cultura, la celebrada Empuries.

A. GARCIA LLANSÓ.

(Traduht de *La Vanguardia*.)

SECCIÓ LITERARIA

Presonera dins ma cambra
s' hi está marcint una flor:
¿sabs? aquella que 'm donares
y portavas sobre 'l cor.

Lluny de tu, jo li he robada
la dolça olor del terrer...
¿Perqué si tant la volia
are 'n soch l' escarcer?

No ho sé, pro sé que morintse,
morintse va sens consol.
¿Si vejessis que depressa
va perdent de sol á sol?

Digas ¿vols que la deslliuri
á aquella innocentia flor?
¿Com alegre reviruria
tornant damunt del teu cor!

Vulgho; no sigas ingrata
y recordat d' hont exi.
Ahent era vulgali á n' ella,
més endins vulgamhi á mí.

J. S. y B.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 23.—La Aparició de s. Jaume apóstol.
Dilluns, 24.—Stas. Afra, Susagna, Marciana y Paladia.
Dimars, 25.—S. Gregori VII p.
Dimecres, 26.—S. Felip Neri fr.
Dijous, 27.—LA ASCENSIÓ DEL SENYOR.
Divendres, 28.—S. Just b. de Urgell y altre s. Just, cf.
Dissapte, 29.—Sta. Teodosia mr.

QUARANTA HORES:

Avuy se troban en la Iglesia de Sant Pere.

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.		3
Rápít.		5'09

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de cárrega de 3.ª y el rápít de 1.ª y 2.ª

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Corréu.		7'35

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.ª

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Corréu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Corréu.		5'35

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Corréu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Corréu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistes (Juriol y Agost).		5'40

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

Núm.	Mati	Tarde
2.	9'10	
4.		3
6.		6

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

Núm.	Mati	Tarde
1.	7'40	
3.		1
5.		4'30

ORDINACIONS

- Pera Banyolas á las 9 y 11 mati (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)
- Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)
- Pera Olot á las 11 mati (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)
- Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)
- Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 mati (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)
- Pera Salt tot lo mati fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

COMPANIA GENERAL DE SEGURS SOBRE LA VIDA

CORT-REAL, 19.—PRINCIPAL

GERONA

CAPITAL DE GARANTIA

10.000.000 DE PESSETES

Capitals asegurats fins al 31 de Desembre de 1896.	pessetes	406.704.728'75
Siniestres pagats fins al 31 de Desembre de 1896.	pessetes	5.032.985'23
Pagat als asegurats per altres conceptes fins al 31 de Desembre 1896.	pessetes	2.356.413'49
Total pagat als asegurats.	pessetes	7.389.398'72

Delegat General,

Joseph Coderch y Bacó.

PIANOS Y HARMONIUMS

—DE—

DIEGO SALAS

SE VENEN Á PLASSOS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y APINAN

Magatzems: Bell-lloch, n.º 1.—botiga

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No te rival en lo mon, perquè á més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprent específich, se ven en dita perruqueria.

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL.

GERONA

Grans rebaxes al engrós.

Escolta lector; si ets vell y 'l cap blanch te desfigura, t' he de dar un bon concell: si 't vols tenyir be 'l cabell fesho ab aquesta tintura.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA

Fill de Francisco Vilardell y Comp.ª

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las molts á preus sumament módichs.

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferreria Vella, 5.—Gerona

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA"

Redacció y Administració. Cort-Real, núm. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Gerona.	1	pesseta trimestre	Estranger.	1'50	pessetas trimestre
Fora.	1'25	id. id.	Un número sol.	0'10	id.

LA PREVISIO ESPANYOLA

Companya de segurs contra incendis á prima fixa

Fundada l' any 1888

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plassa de Bell-lloch, 4, 1.ª Gerona

Sub-director Regional: D. ANGEL TREMOLS Y PELL

Siniestres pagats: Rs. 3.524.286'92